

Kitaabka Yoo'eel iyo Kaniisadda La'odikiya ee Adventist-ka Maalinta Toddobaad — Lambar Afartan iyo Lix

Jeff Pippenger
2026-02-12

Lambarka Afartan iyo Lixaad

Qaysariya Filibbi ilaa Qaysariya Maritima waxay ka dhigan tahay muddada laga bilaabo saacadda saddexaad ilaa saacadda sagaalaad, taas oo lagu kala qaybiyo saacadda lixaad. Kala-qaybinta Qaysariya ilaa Qaysariya waxay ahayd Buurta Isbeddelka. Buurta Isbeddelku waxay waafajisaa laba sadar oo kale sumadda jidka ee saddex tallaabo oo ka horreeya sharciga Axadda ee Bentakostiga shan maalmood.

Buurta dusheeda, Ilaaha Aabbaha ah ayaa mar labaad hadlay. Markii ugu horraysay ee uu hadlay waxay ahayd baabtiiskii Masiixa, markii ugu dambaysayna waxay ahayd wax yar ka hor iskutallaabta.

Haddaba naftaydu waa murugaysan tahay; oo maxaan idhaahdaa? Aabbow, saacaddan iga badbaadi; laakiin sababtan aawadeed ayaan u imid saacaddan. Aabbow, magacaaga ammaan. Markaasaa cod samada ka yimid isagoo leh, Waan ammaanay, oo haddana waan ammaan doonaa. Sidaa darteed dadkii ag taagnaa oo maqlay waxay yidhaahdeen, Wuu onkodday; qaar kalena waxay yidhaahdeen, Malaa'ig baa la hadashay. Yooxanaa 12:27–29.

Ilaah wuxuu magiciisa ammaanaa marka uu shaabadeeyo boqol iyo afar iyo afartan kun, oo uu dushooda ku qoro magiciisa.

Kii guuleysta waxaan ka dhigi doonaa tiir macbudka Ilaahayga ku jira, oo isagu mar dambe dibadda kama bixi doono; oo korkiisa waxaan ku qori doonaa magaca Ilaahayga, iyo magaca magaalada Ilaahayga, taas oo ah Yerusaleemta cusub, oo samada ka soo degta xagga Ilaahayga; oo korkiisa waxaan ku qori doonaa magacayga cusub. Kii dhego leh ha maqlo waxa Ruuxu ku leeyahay kaniisadaha. Muujintii 3:12, 13.

Buurtii Isbeddelka Muuqaalka, Butros, Yacquub iyo Yooxanaa waxay ahaayeen xertii keliya ee goobta joogtay, sida ay ahaayeen sarakiciddii gabadhii Yayros, iyo haddana mar kale Getsemane. Getsemane, sidii Aabbuhu uga hadlay Yooxanaa laba iyo tobnaad—waxay timid wax yar ka hor iskutallaabta. Getsemane macnaheedu waa “meesha saliidda lagu cadaadiyo,” taas oo muujinaysa imtixaanka saliidda ee bikradaha. Getsemane waa “masiibada go'aamisa” ee nafta keenta “waji ka waji dhimasho,” oo bikradaha xigmadda lehna way ka gudbaan imtixaanka, waayo imtixaankii labaad ee macbudka waxay waji ka waji ula yimaadeen nolosha, sida Ciise “waji ka waji” wax u baray soddon maalmood.

Markii ugu horraysay ee Aabbuhu hadlay waxay ahayd baabtiiskii Masiixa, oo markii ugu horraysay ee uu si gaar ah u watay Butros, Yacquub, iyo Yooxanaa waxay ahayd markii la sara

kiciyey gabadhii laba-iyto-tobanka jir ahayd ee Yayros. Sara-kicinta bikradda laba-iyto-tobanka jirka ahi waxay la jaanqaaddaa baabtiiskii Masiixa, kaas oo astaan u ah xoogga sara-kicidda. Sara-kicinta gabadhii Yayros waxay la jaanqaaddaa baabtiiskii Masiixa iyo Kaysariya Filibbos. Getsemane iyo murugadii Masiixa markii Aabbuhu hadlay wax yar ka hor iskutallaabta waxay la jaanqaaddaan Kaysariya Maritima.

Tuduc tuduc, Butros wuxuu matalaa boqol iyo afartan iyo afarta kun ee lagu shaabadeeyey Kaysariya Filibbi, markii magaca Simoon Barjona loo beddelo Butros. Markii lagu shaabadeeyo Panium, oo ah Kaysariya Filibbi, Butros wuxuu u gudbaa saacaddii lixaad ee Buurta, halkaas oo kor loogu qaado sidii calan, isaga oo sii wata inuu ka jawaabo yeedhista Korneelios ee Kaysariya Maritima. Kaysariya Filibbi Butros wuxuu kaga tagaa kulankii xerada ee Exeter isaga oo wata shaabadda Ilaah iyo farriinta Qaylada Habeenbadhka si uu u naadiyo. Farriinta Islaamka, sida ay u metelayso iidda buunanka, waxay Butros u sii qaaddaa Kaysariya badda ku taal. Farriinta Islaamku waxay Butros kor ugu qaaddaa aragtida dunida, waayo Butros wuxuu hore u sii sheegay imaanshaha nebiyadeed ee Islaamka ka hor iidda buunanka.

Bal eega, waxaan idiin soo diri doonaa Eliiyaah nebiga intaan iman maalinta Rabbiga ee weyn oo laga cabsado; oo isagu wuxuu qalbiga aabbayaasha u jeedin doonaa carruurta, qalbigana carruurta waxay u jeedin doonaan aabbayaashood, si aanan u iman oo aan dhulka habaar ugu dhufto. Malaakii 4:5, 6.

Farriin korka ka sarreeya, farriinta Eliiyaah waa farriinta ku salaysan in aabbayaasha lala waafajiyo carruurtooda. Eliiyaah wuxuu ahaa Aabbe Miller, kaas oo tusaale u ah carruurtiisa. Boqol iyo afartan iyo afarta kun waa carruurta William Miller, oo qalbiyada Miller loo jeediyo carruurtiisa waa in taariikhda Milleriyiinta lala waafajiyo taariikhda Eliiyaah, iyo weliba Yooxanaa Baabtiisaha lala waafajiyo rasuulka xidhiidhka la leh boqol iyo afartan iyo afarta kun. Qayb ka mid ah isu-waafajinta afartan xariiq ayaa ah in, mid kasta oo ka mid ah taariikhaha imtixaanka ee Eliiyaah, Yooxanaa, iyo Miller, farriinta keliya ee runta wakhtigan joogta ahi ay ahayd farriintii ku timid rasuulka.

Eliyaah kii reer Tishbe ahaa, oo ka mid ahaa dadkii degganaa Gilecaad, ayaa wuxuu Axaab ku yidhi, Rabbiga ah Ilaaha reer binu Israa'iil oo nool ayaan ku dhaartaye, kan aan hortiiisa taaganahay, sannadahan roobdhaxan iyo roob midna ma jiri doonaan, in kastoo aanan ku imanaynin hadalkayga mooyaane. 1 Boqorradii 17:1.

Walaashii White si cad bay u sheegaysaa in kuwii aan aqbalin farriintii Yooxanaa, oo Ciise u aqoonsaday Eliyaas, aanay wax faa'iido ah ka heli lahayn waxbaristii Ciise; sidoo kalena, in kuwii diiday farriintii Miller, sida loogu matalay farriintii malaa'igta koowaad, aanay wax faa'iido ah ka heli karin farriinta malaa'igta labaad. Waxa la socday ku dhawaaqistii Eliyaas ee ahayd in roobku iman doono oo keliya amarkiisa, tijaabadii ugu dambaysay oo ay ku jirtay amarka ah in la doorto farriinta Eliyaas ama farriinta Bacal. Astaanta nebiyadeed ee "ilaa goorma" waxay isku waafaqaysaa Buur Karmel ee Eliyaas iyo sharciga Axadda.

Markaasaa Axaab wuxuu u cid diray reer binu Israa'iil oo dhan, oo wuxuu nebiyadii oo dhan ku soo ururiyey Buur Karmel. Eliyaahna wuxuu u yimid dadkii oo dhan, oo wuxuu yidhi, Ilaa

goormaad laba ra'yi dhexdood ku laba-labaynaysaan? Haddii Rabbigu yahay Ilaah, isaga raaca; laakiinse haddii Bacal yahay, markaas isaga raaca. Dadkiina erey qudha ugama ay jawaabin. Markaasaa Eliyaah dadkii ku yidhi, Aniga, aniga oo keliya, ayaa ka hadhay nebiga Rabbiga; laakiinse nebiyada Bacal waa afar boqol iyo konton nin. Haddaba ha nala siiyo laba dibi; oo iyagu hal dibi ha doorteen, oo ha kala googooyeen, oo ha saareen qoryo dushood, oo dabna hoosta yaanay dhigin; anna dibiga kale waan diyaarin doonaa, oo qoryo dushooda baan saari doonaa, oo dabna hoosta ma dhigi doono. Idinkuna ugu yeedha magaca ilaahyadiinna, anna waxaan ugu yeedhi doonaa magaca Rabbiga; oo Ilaaha dab kaga jawaabaa, isagu ha noqdo Ilaah. Markaasaa dadkii oo dhammu jawaabeen oo yidhaahdeen, Waa hadal wanaagsan. 1 Boqorradii 18:20–24.

Imtixaankii Karmel wuxuu ahaa doorasho u dhexeysay laba farriimood. Wuxuu ahaa imtixaan u dhexeeyey waxsii sheegidda runta ah iyo tan beenta ah, iyo rasuulka Eliiyaah ama nebiyadii fadhiyey miiska Yesebeel. Wuxuu ku saabsanaa rasuulka iyo farriinta. Sannadkii 1844, Karmel waa la soo celiyey markii Rabbigu keenay imtixaan muujiyey Miller inuu yahay nebigii runta ahaa, iyo farriintii Miller inay tahay sayaxii iyo roobkii. Kala-soocidda u dhexeysa nebigii runta ahaa iyo farriintii runta ahayd marka loo eego nebigii beenta ahaa iyo farriintii beenta ahayd waxaa lagu matalay shirkii teendhada Exeter teendhada Exeter iyo teendhada kooxda Watertown. Laba taambuug oo matalaya runta marka loo eego beenta. Kala-soociddii lagu sameeyey Karmel iyo taariikhdiisii 1844 waxaa lagu aqoonsaday Kaysariya Filibbi markii Butros la shaabadeeyey oo kor loogu qaaday Buurta sidii calamad. Kor ayaa loogu qaaday maxaa yeelay wuxuu ku andacooday in farriintiisu ahayd farriinta keliya ee runta ah ee roobka dambe. Kor ayaa loo qaaday markii saadaashiisii rumoowday.

Iiddii buunanka waa tan saddexaad iyo imtixaanka caddaynta ee xilliga Bentakostiga, waxaana ka horreeya imtixaankaas caddaynta ah in Butros tilmaamayo in Islaam la sii dayn doono si loo calaamadiyo bilowga ku dhawaaqidda Qaylada Habeenbarka. Dhammaystirka wax sii sheegidda ayaa ahaa waxa kala soocay Milleriyiintii iyo Borotestaannadii, kuwaas oo matala dadkii axdiga hore ee laga gudbayo. Eliyaah si shakhsi ah ayuu u laayay nebiyadii beenta ahaa, markii la muujiyey kala duwanaanta runta iyo beenta. Kala soociddaas waxaa la sameeyaa iiddii buunanka, marka wax sii sheegid ku saabsan Islaam la fuliyo.

Qayladii Saqda Dhexe ee taariikhda Millerite waxay ahayd wax sii sheegid la saxo, dabadeedna la oofiyey. Waxaa la oofiyey Oktoobar 22, 1844, halka fahamkii asalka ahaa ee Miller ee Qayladii Saqda Dhexe uu ahaa sannadka 1843. Samuel Snow wuxuu metelayaa sixidda farriinta, farriintiisuna waxay noqotay mid loo yaqaan farriinta “runta ah” ee Qayladii Saqda Dhexe.

1844 wuxuu ahaa tusaale muujinaya kala-duwanaanshaha u dhexeeya farriintii Miller iyo farriintii Protestant-ka. Intii lagu jiray habka imtixaanka, Protestant-kii waxaa dilay Miller, dabadeedna waxay noqdeen Protestantnimadii riddowday, gabdhihii Rooma, wadaaddadii Yesebeel. Kala-duwanaanshahaas waxaa lagu muujiyey ama aqbalidda ama diididda farriinta nebinnimada. Yooxanaa iyo Miller labadaba, farriinta nebinnimadu waxay daaha ka qaaday farriintii beenta ahayd ee dadkii axdiga hore ee laga gudbay. Farriintii Eliyaah waxay ku dhawaaqday inaan roob jiri doonin haddii aanu ku iman eraygiisa mooyaane, oo saddex sano iyo badh ka dibna imtixaankii

sheegashadaas waa in la muujiyo.

Oo waxay noqotay, markii Axaab arkay Eliiyaah, in Axaab ku yidhi isaga, War ma adigaa kan Israa'iil dhibaya? Isaguna wuu u jawaabay, Anigu ma aanan dhibin Israa'iil; laakiinse adiga iyo reerka aabbahaa ayaa dhibay, maxaa yeelay waxaad ka tagteen amarradii Rabbiga, adiguna waxaad raacday Bacaliim. Haddaba sidaas daraaddeed dir oo ii soo wada ururi Israa'iil oo dhan Buur Karmel, iyo nebiyadii Bacal oo afar boqol iyo konton ah, iyo nebiyadii geedaha Asheeraah oo afar boqol ah, kuwaas oo wax ka cuna miiska Yesebeel. 1 Boqorradii 18:17–19.

Kala sooca u dhexeeya kan beenka ah iyo kan runta ah, ha noqoto rasuulka ama farriinta, waxaa lagu muujiyey hab tijaabo ah oo ay ku jireen eedaymo loo jeediyey labadaba farriinta iyo rasuulka. Eliiyaah baa ahaa kii lagu eedeeyey inuu Israa'iil dhibayo, waayo farriintiisii ayaa roobkii joojisay. Haddii uu roobku ka sii da'i lahaa Israa'iil, wax arrin ah oo ku saabsan Eliiyaah lama kicin lahayn. Arrintu waxay ku dhisnayd wax sii sheegiddii Eliiyaah, iyo rumoobiddeedii muddadii saddexda sano iyo badhka ahayd.

Markii Butros joogo meeshaa imtixaanka kala-sooca ee Qaysariya Filibbos, taas oo ah Iiddii Buunanka, isla markaana ah meesha dameerka laga furo, waxaa la calaamadeeyaa bilowga farriinta Qaylada Habeenbadhka. Butros, sidii Eliiyaah oo kale, wuxuu hadda uun markhaati ka noqday xaqiijinta saadaashiisii, waxaana kala-duwanaanshaha runta iyo beenta loo muujiyey in dhammaan la arko. Xaqiijinta saadaasha waxaa metelaya Iiddii Buunanka—taas oo ah imtixaanka kala-sooca. Saadaasha waxaa astaan u ahaa labadaba 1840 iyo 1844, halkaas oo saadaal la saxo dabadeedna la oofiyo. Saadaashii la saxay ee Josiah Litch waxay xoog siisay malaa'igtii kowaad 11-kii Agoosto, 1840, saadaashii sannadka 1843 ee Millerna waxaa saxay Snow.

“Sannadkii 1840 rumoobid kale oo cajiib ah oo wax sii sheegid ah ayaa kicisay xiiso baahsan. Laba sano ka hor, Josiah Litch, oo ka mid ahaa adeegayaashii hormuudka u ahaa ee ku wacdiyi jiray imaatinka labaad, ayaa daabacay fasiraad ku saabsan Muujintii 9, isagoo sii sheegay dhicitaanka Boqortooyadii Cismaaniyiinta. Sida ku cad xisaabtiisii, quwaddan waxay ahayd in la afgembiyo... 11kii Agoosto, 1840, markaas oo la filan karo in awoodda Cismaaniyiinta ee Constantinople la jebin doono. Oo tanuna, waxaan rumaysanahay, waxaa la ogaan doonaa inay sidaas tahay.”

“Waqtigii si qumman loo cayimay, Turkigu, isaga oo adeegsanaya safiirradiisa, wuxuu aqbalay ilaalinta quwadihii isbahaystay ee Yurub, sidaas darteedna wuxuu isu geliyey hoos-imaatinka quruumaha Masiixiyiinta ah. Dhacdadu si sax ah ayay u oofisay waxsii sheegidda. Markii arrintaas la ogaaday, dad fara badan ayaa ku qancay saxnaanta mabaadi'da fasiraadda waxsii sheegidda ee ay qaateen Miller iyo saaxiibbadiis, waxaana dhaqdhaqaaqii imaatinka la siiyey dardar yaab leh. Rag aqoon iyo maqaam leh ayaa Miller kula midoobay wacdinta iyo daabacaadda aragtidiisa, waxaana intii u dhexaysay 1840 ilaa 1844 shaqadu si degdeg ah u fidday.” The Great Controversy, 334, 335.

Saadaashii Litch waxay ku saabsanayd Islaamka, saadaashiina Snow waxay ku saabsanayd albaabka xiran. Markii la fuliyey saadaashii Litch, habraacii lagu adkeeyey farriinta waa la aqbalay, oo kuwii farriinta aqbalayna waxay “midoobeen” farriin-sidaha. Farriinta iyo farriin-sidahaba labaduba waxaa lagu aqoonsaday rumoobidda saadaasha. Saadaashii Litch waxay

ku saabsanayd Islaamka, saadaashiina Snow waxay ku saabsanayd albaabka xiran.

“Waxaan arkay dadka Ilaah oo faraxsan oo filasho ku jira, iyagoo sugaya Rabbigood. Laakiin Ilaah wuxuu qasdiyey inuu iyaga tijaabiyo. Gacantiisu waxay daboolaysay qalad ku jiray xisaabinta xilliyada nebiyadeed. Kuwii sugayay Rabbigood ma ay ogaan qaladkan, oo xataa nimankii ugu aqoonta badnaa ee ka soo horjeeday wakhtiga ayaa iyaguna ku guuldarraystay inay arkaan. Ilaah wuxuu qasdiyey in dadkiisu ay la kulmaan niyad-jab. Wakhtigii wuu dhaafay, kuwii Badbaadiyahooda ku sugayay filasho farxad lehna way murugoodeen oo niyad-jabeen, halka kuwii aan jeclayn muuqashadii Ciise, balse fariinta cabsi ku aqbalay, ay ku farheen inuusan iman wakhtigii la filayay. Qirashadoodu ma ay taaban qalbiga mana ay daahirin nolosha. Dhaafitaankii wakhtigu wuxuu si wanaagsan ugu talagalnaa inuu muujiyo qalbiyadan oo kale. Iyagu waxay ahaayeen kuwii ugu horreeyey ee jeesta oo ku majaajilooda kuwii murugaysnaa ee niyad-jabsanaa, kuwaas oo run ahaan jeclaa muuqashadii Badbaadiyahooda. Waxaan arkay xigmadda Ilaah ee ku jirta tijaabinta dadkiisa iyo siintooda imtixaan baaraya si loo ogaado kuwa dib u guraya oo ka noqda saacadda imtixaanka.”

Ciise iyo dhammaan ciidammada samadu waxay naxariis iyo jacayl ku eegayeen kuwii, iyagoo leh filasho macaan, muddada dheer u hanqal taagay inay arkaan Kan ay nafahoodu jeclaayeen. Malaa’ig baa hareerahooda ku dul heehaabsaysay si ay u adkeeyaan saacadda imtixaankooda. Kuwii dayacay inay aqbalaan farriintii samada waxaa looga tegey gudcur, oo cadhadii Ilaahna waa ku shidantay iyaga, maxaa yeelay ma ayan aqbalin iftiinkii uu samada uga soo diray. Kuwii aaminka ahaa ee niyad-jabay, kuwaas oo aan garan karin sababta Rabbigoodu u iman waayey, lagama tegin gudcur. Mar kale ayaa loo hoggaamiyey Kitaabbadoodii Quduuska ahaa si ay u baadhaan xilliyada waxsii sheegidda. Gacantii Rabbiga ayaa laga qaaday tirooyinkii, khaladkiina waa la sharraxay. Waxay arkeen in xilliyada waxsii sheegiddu gaadhayeen 1844, iyo in isla caddayntii ay soo bandhigeen si ay u muujiyaan in xilliyada waxsii sheegiddu ku dhammaanayeen 1843, ay caddaynaysay inay ku eg yihiin 1844. Iftiin ka yimid Erayga Ilaah ayaa ku ifay xaaladdooda, oo waxay ogaadeen wakhti dib-u-dhac ah—“In kastoo ay [riyadaasu] raagto, haddana sug.” Jacaylkoodii ay u qabeen imaatinka degdegga ah ee Masiixa aawadiis, waxay iska ilduufeen dib-u-dhaca riyada, kaas oo loo qoondeeyey inuu muujiyo kuwa runta ah ee sugaya. Mar kale waxay heleen wakhti cayiman. Habase yeeshee waxaan arkay in kuwo badan oo iyaga ka mid ahi aanay ka sarrayn karin niyad-jabkoodii weynaa si ay u yeeshaan heerkii xamaasadda iyo tamarta ee astaanta u ahaa rumaysadkoodii sannadkii 1843.

“Shaydaanka iyo malaa’igtiisii ayaa ka adkaaday iyaga, kuwii aan doonayn inay aqbalaan farriintaasna waxay isu hambalyeeyeen garashadoodii fogaan-aragga iyo xigmad ay ku diideen khiyaanadaas, sida ay ugu yeedheen. Ma ay garanaynin inay diidayeen taladii Ilaah ee ka gees ahayd iyaga qudhooda, oo ay la shaqaynayeen Shaydaanka iyo malaa’igtiisa si ay u wareeriyaan dadka Ilaah, kuwaas oo ku noolaa farriintii samada laga soo diray.”

“Kuwa rumaystay farriintan waxaa lagu cadaadin jiray kiniisadaha dhexdooda. Muddo ah, kuwii aan aqbalayn farriinta waxaa cabsi ka celinaysay inay ku dhaqmaan waxa qalbiyadoodu dareensanaayeen; hase yeeshee, markii waqtigu gudbay ayay dareenkoodii runta ahaa soo ifbaxeen. Waxay jeclaayeen inay aamusiyaan markhaatifurka kuwa sugaya ay dareemeen inay ku qasban yihiin inay qaadaan, kaas oo ahaa in waqtiyadii nebiyadu gaadhayeen 1844. Si

caddaan ah ayay rumaystayaashu u sharraxeen qaladkoodii, waxayna bixiyeen sababihii ay Rabbigooda u sugayeen sannadka 1844. Kuwii ka soo horjeeday ma keeni karin wax dood ah oo ka dhan ah sababaha xoogga badan ee la soo bandhigay. Hase yeeshee cadhadii kiniisadaha way holacday; waxay go'aansadeen inaanay dhegaysan caddaynta, iyo inay markhaatifurka ka xiraan kiniisadaha, si aanay kuwa kale u maqlin. Kuwii aan ku dhiirran karin inay dadka kale ka qariyaan nuurka Ilaah siiyey, waxaa laga saaray kiniisadaha; laakiin Ciise wuu la jiray, iyaguna waxay ku faraxsanaayeen nuurka wejigiisa. Waxay diyaar u ahaayeen inay aqbalaan farriinta malaa'igta labaad." Early Writings, 235–237.

Butros wuxuu matalaa boqolka iyo afartan iyo afarta kun oo, sida Litch oo kale, soo bandhiga saadaal la saxay oo ku saabsan Islaamka iyo dhammaadka boqortooyo; sidoo kale, sida Snow oo kale, Butrosna wuxuu soo bandhigaa saadaal la saxay oo ku saabsan albaabka xiran. Farriintii Litch ee hooggii labaad ee Islaamka waxay ahayd saadaal dibadeed, halka albaabkii xiran ee Snow uu ahaa saadaal gudaha ah. Snow, shaqadu waxay bilaabatay markii Rabbigu gacantiisa ka qaaday tirooyinka, markaas ayaana la arkay in isla caddayntii markii hore loo maleeyey inay xaqiijinayso 1843, ay dhab ahaantii caddaynaysay Oktoobar 22, 1844. Litch, waxay u ahayd xisaabin markii ay rumowday hoos keentay malaa'igtii Muujintii toban inay istaagto dhulka iyo badda dushooda.

Xaqiiqda ah in Litch uu dib u xisaabiyey saadaashiisii toban maalmood ka hor rumoobiddeedii waxay tilmaamaysaa in hawsha sixidda saadaal hore ay tahay imtixaan. Bilowga 1840 iyo dhammaadka 1844 ma dhab ahaantii waa astaan nebiyadeed oo saadaal dib loo xisaabiyey si ay u noqoto Qayladii Habeenbadhka ee runta ahayd? Alfa iyo Oomeega taariikhda Milleriyiinta ee ku dhammaatay ku dhawaaqiddii Qayladii Habeenbadhka ma dhab ahaantii waxay tusaale u yihiin sifooyinka nebiyadeed ee Qayladii Habeenbadhka ee runta ahayd ee boqolka iyo afar iyo afartan kun?

Labada xilli ee lagu dhawaaqay saadaasha la saxo, muran baa ka dhashay farriinta Milleriyiinta, waayo farriintu waxay dadka gelisay qas iyo walaac. Markuu Butros istaago Qaysariya Filibbi, waxaa jira muran ku saabsan farriinta oo bilaabatay ka hor Qaysariya Filibbi, waayo waa dhammaystirka xaqiijinaya in ay ahayd keliya eraygii Butros in farriinta roobku ay soo degi doonto. Qaysariya Filibbi waa iidda buunanka, taas oo waafaqsan Masiixa oo diraya laba xer, kuwaas oo matalaya malaa'igta labaad, inay furaan dameerka Islaamka. Furidda dameerka Islaamka waxay ku dhawaaqaysaa bilowga farriinta Qayladii Habeenbadhka ee shirkii xerada Exeter, waayo isagoo faras ku yimid hal maalin isagoo dib u dhacay, 13-ka Agoosto, Samuel Snow, kii dib u dhacay halkii uu iman lahaa maalinta furitaanka, wuxuu calaamadeeyaa dhammaadka wakhtigii dib-u-dhaca iyo bilowga farriinta la qaadi lahaa sidii hir daadad ah markii shirku dhammaaday 17-kii.

Muranka taariikhda Milleriyiinta, eedeymihii Boqor Axaab iyo iska-caabbintii Yuhuuddii muran-jecleyd markii Masiixu Yerusaalem galay, dhammaantood waxay tilmaamayaan muran gaadha gabagabadiisa iidda buunka, marka dameerka la furo. Furidda dameerku waa xaqiijinta wax sii sheegid tilmaamaysa albaab xiran oo ku dhacay Adventism-ka bilowgii Qaysariya Filibbi iyo albaab xiran dhammaadka muddada ee Qaysariya Maritima. Dameerku waa astaan u ah Islaamka hooggii saddexaad ee ku dhaca Maraykanka, oo ay ku jirto Nashville, Tennessee.

Saadaashii fashilantay ee Luulyo 18, 2020, hadda si tartiib-tartiib ah ayaa loo saxayaa iyadoo Rabbigu gacantiisa ka qaadayo, oo furaya waxyiga Ciise Masiix. Furistaasna waxay ka bilaabatay cidlada bishii Luulyo ee 2023.

Riyadii Daanyeel Kow iyo Toban

Iidda buunanka waxay ka dhigan tahay buunka toddobaad, kaas oo ah hoogga saddexaad, kaas oo ah Islaam. Buunku waa farriin digniin dibadeed oo dagaal ah, hase yeeshee waxa kaloo loo fahmi karaa sida yeedhid gudaha ah oo loogu baaqayo shir quduus ah. Maaddaama ay tahay tijaabada go'aamisa runta ee bilaabmata marka ay dhammaato soddonka maalmood ee tijaabada macbudka labaad, waxay isku mar tahay farriin dibadeed iyo mid gudaha ah. Tijaabadii aasaasiga ahayd ee ugu horraysay waxay timid gu'gii 2024 iyada oo la socota aragtida dibadeed ee ka geeska Masiixa sida loogu matalay Daanyeel 11:14.

Oo wakhtiyadaasna kuwo badan ayaa ka soo kici doona boqorka koonfureed; sidoo kale tuugagga dadkaaga ayaa isa sarraysiin doona si ay aragtida u adkeeyaan; laakiinse way dhici doonaan. Daanyeel 11:14.

Aayaddii hore waxay soo bandhigtay Panium, markhaatifurka Panium-na wuxuu sii socdaa ilaa aayadda shan iyo tobnaad.

Waayo, boqorka woqooyi wuu soo noqon doonaa, oo wuxuu soo saari doonaa dad badan oo ka sii tiro badan kuwii hore; oo hubaal ahaan ayuu iman doonaa sannado qaarkood dabadood isagoo wata ciidan weyn iyo maal badan. Daniel 11:13.

Boqorka woqooyi ee aayadaha toban ilaa shan iyo toban ku xusan waa awoodda wakiilka u ah baabtiisnimada, taas oo aayadda toban uu u metelayay Ronald Reagan markii derbigii daaha birta laga qaaday, sida ay astaan ahaan u muujisay burburkii Derbiga Berlin 9-kii Noofambar, 1989. Aayadda lix iyo toban waxay calaamad u tahay ka qaadista derbigii kala-soocidda kaniisadda iyo dawladda marka la soo saaro sharciga Axadda. Aayadaha kow iyo toban iyo laba iyo toban waxay metelaan dagaalka Yukrayn ee bilaabmay 2014, aayadda saddex iyo tobanina waxay tilmaamaysaa doorashada 2024, marka Trump, oo ah madaxweynihii siddeedaad tan iyo Reagan, kaas oo sidoo kale ah madaxweynihii siddeedaad ee ka mid ah toddobadii madaxweyne ee ka horreeyey, uu “soo noqdo” isagoo leh awood ka sii badan; waayo, markuu soo noqdo, “wuxuu soo saari doonaa dad badan oo ka badan kuwii hore, oo hubaalna wuxuu iman doonaa sannado cayiman dabadood.” “Sannadaha cayiman” waa afarta sano ee Joe Biden.

Ka dib 2024, iyada oo waafaqsan aayadda saddex iyo tobnaad, Rooma waxay is-gelin doontaa taariikhda nebinnimada ee Panium. May 8, 2025 waxaa la doortay baadarigii ugu horreeyey ee ka yimid dalka ruuxiga ah ee ammaanta badan, wuxuuna doortay magaca Leo, kaas oo xambaarsan astaamo badan oo muhiim ah oo nebinnimo. Dabadeedna, aayadda shan iyo tobnaad, dagaalku wuu bilaabmaa.

Markaas boqorka woqooyi wuu iman doonaa, oo wuxuu tuuri doonaa tuulmo hareereyn ah, oo wuxuu qabsan doonaa magaalooyinka ugu deyr adag; oo cududaha koonfureed ma adkaysan doonaan, dadkiisa la doortayna ma adkaysan doonaan, mana jiri doonto xoog lagu hor istaago.

Daanyeel 11:15.

Dagaalkii Panium waxaa lagu galay aayadda shan iyo tobnaad, bahalka-dhulkana ee uu metelo Donald Trump wuxuu ka adkaan doonaa boqortooyada koonfureed. Boqorka koonfureed ee aayadda kow iyo tobnaad ku xusan wuxuu dagaal la bilaabay Ukraine, oo ah awoodda wakiilka u ah baadarinimada, taas oo ay maalgelisay oo taageertay awoodda kale ee wakiilka u ah baadarinimada ee aayadda tobnaad ku xusan—Maraykanka. Boqorka koonfureed wuxuu guul ka gaadhi lahaa dagaalkii Raphia, hase ahaatee wixii ka dambeeya guushaas, kala-daadashada horusocodka ah ee had iyo jeer la xiriirta burburka boqortooyada koonfureed ee masduulaagga ah, waxay boqorka koonfureed gelinaysaa xaalad aad u nugul, iyadoo boqorka woqooyi uu soo noqonayo, kana xoog badan sidii hore, una diyaar garoobayo dagaalkii Panium. Ruushka iyo Putin waa boqorka koonfureed markii Maraykanku bilaabay Dagaalkii Ukraine sannadkii 2014. Sannadkii 2022 duullaanku wuu billowday, dhiiguna wuxuu bilaabay inuu qulqulo. Sannadkii 2024 boqorkii woqooyi ayaa soo noqday.

Butros wuxuu joogaa Qaysariya Filibbi, taas oo ah bilowga ku dhawaaqidda farriinta Qaylada Saqda dhexe. Butros, sida Eliyaah oo kale iyo kuwa Millerites-ka ah sida ay u metelaan Litch iyo Snow, wuxuu hore u soo bandhigay saadaal ku saabsan albaab xiran iyo Islaamka. Dhammaystirkeedu wuxuu aqoonsanayaa kala soocidda u dhexaysa farriimaha roobka dambe ee runta iyo kuwa beenta ah, iyo rasuullada runta ah iyo kuwa beenta ah. Farriinta Butros waa farriinta la saxo ee Nashville iyo Islaamka, oo markuu taagan yahay Qaysariya Filibbi, wuxuu taagan yahay Panium, dagaalka horseeda sharciga Axadda ee aayadda lix iyo tobnaad. Dhammaystirka saadaasha Butros wuxuu aqoonsanayaa bilowga ku dhawaaqidda Qaylada Saqda dhexe, marka Islaamka la sii daayo, taas oo sidoo kale ah, sadarba sadar, marka dagaalkii Panium yimaado.

Araggii Daanyeel Tobnaad

Iidda buunanka waxay u taagan tahay buunanka toddobaad, kaas oo ah hoogga saddexaad, kaas oo ah Islaamka. Buunku waa farriin digniin ah, sidoo kalena waa yeedhid shir quduus ah. Waxa kale oo uu yahay imtixaanka kala-sooca runta iyo beenta ee bilaabma marka ay dhammaadaan soddonka maalmood ee imtixaanka macbudka labaad. Riyadii ugu horraysay ee aasaaska u ahayd imtixaanka dibadda ee ka geesta Masiix-diidka waxay timid guggii 2024, halka riyadii labaad ee imtixaanka gudaha ee Masiixa, sida lagu metelay Daanyeel 10, ay timid 2026.

Markaasaan indhahaygii kor u taagay oo eegay, bal eeg, nin ayaa joogay oo maro wanaagsan oo linen ah huwan, dhexdiisana waxaa ku xidhnaa dahab saafi ah oo Uufaas ah. Jidhkiisuna wuxuu u ekaa beriyal, wejigiisuna wuxuu u ekaa hillaac, indhihiisuna waxay ahaayeen sida laambado dab ah, gacmihiisa iyo cagihiiisuna midab ahaan waxay la ekaayeen naxaas la safeeyey, codka hadalladiisuna wuxuu la mid ahaa codka dad badan.

Aniga Daanyeel keligay ayaa arkay muujinta; waayo, nimankii ila joogay muujinta ma ay arkin; laakiin gariir weyn baa ku dhacay, sidaas daraaddeed way carareen si ay isu qariyaan.

Sidaas daraaddeed keliday baa layga tegey, oo waxaan arkay riyadan weyn; xoogna iguma hadhin, waayo quruxdaydii igu jirtay qudhun bay isu beddeshay, oo xoogna ma aanan haysan.

Haddana waxaan maqlay codka erayadiisa; oo markii aan maqlay codka erayadiisa, waxaan ku dhacay hurdo qoto dheer anigoo wejigayga ku foorara, wejigayguna dhulka ayuu u jeeday.

Oo bal eeg, gacan baa i taabatay, oo igu taagtay jilbahayga iyo calaacalaha gacmahayga. Markaasuu igu yidhi, Daanyeelow, nin aad loo jecel yahayow, garo erayada aan kugula hadlayo, oo istaag qumman; waayo, adigaa hadda la iigu kaa soo diray. Oo goortuu eraygan ila hadlay, ayaan istaagay anigoo gariiraya. Markaasuu igu yidhi, Ha cabsan, Daanyeelow; waayo, maalintii ugu horraysay ee aad qalbigaaga u jeedisay inaad wax garato oo aad naftaada ku hoosaysiiso Ilaahaaga hortiisa, erayadaadii waa la maqlay, anna waxaan u imid erayadaada aawadood. Laakiinse amiirkii boqortooyada Faaris ayaa i hor istaagay kow iyo labaatan maalmood; laakiinse bal eeg, Miikaa'eel oo amiirrada madaxda ah midkood ah ayaa u yimid inuu i caawiyo; oo halkaasaan kula hadhay boqorradii Faaris. Haddaba waxaan u imid inaan ku garansiyo waxa dadkaaga ku dhici doona maalmaha ugu dambeeya; waayo, riyadu weli waxay ku saabsan tahay maalmo badan. Oo goortuu erayadaas oo kale ila hadlay, ayaan wejigaygii dhulka u jeediyey, oo waxaan noqday carrab la'.

Oo bal eeg, mid u eg ekaanta binu-aadmiga ayaa bushimahayga taabtay; markaasaan afkaygii furay oo hadlay, oo waxaan ku idhi kii hortayda taagnaa, Sayidkaygiyow, riyada daraaddeed murugadaydii baa igu soo noqotay, xoogna iguma hadhin. Waayo, addoonka sayidkayganu sidee buu ula hadli karaa sayidkaygan? Maxaa yeelay aniga, isla markiiba xoog iguma hadhin, neefna iguma hadhin.

Markaasaa mid u eg ekaanshaha nin baa haddana yimid oo i taabtay, wuuna i xoogeeyey, oo wuxuu yidhi, Ninyahow aad loo jecel yahayow, ha cabsan; nabaddu ha kuu ahaato; xoog yeelo, haa, xoog yeelo. Oo markuu ila hadlay, ayaan xooggaystay, oo waxaan idhi, Sayidkaygu ha hadlo; waayo, adigu waad i xoogeysay. Daanyeel 10:5–19.

Daani'eel maalintii laba iyo labaatanaad ayuu arkayaa muujinta Wadaadka Sare ee jannada ee maalmaha ugu dambeeya. Muujinta Rooma ee dhidibada u taagaysa muujinta waxay ahayd imtixaankii aasaaska iyo alfa ee 2024, muujinta Masiixuna waa imtixaanka macbudka. Waxay dhalisaa kala soocidda kooxda ka cararta Daani'eel oo isqarisa. Kooxdaasu waxay ku dhuuntaa been iyo waxyaalo aan run ahayn, sababtaas awgeedna waxay helaan marin-habaabin xoog leh.

Dabadeedna Daanyeel waxaa la taabtaa saddex jeer, marka hore Jibriil ayaa taabta, dabadeed Masiix, ka dibna mar saddexaad Jibriil. Quduuska ugu Quduusan dhexdiisa, marka Daanyeel saddex jeer la taabto, wuxuu muujinayaa xoojin; waayo waxay ka bilaabataa isaga oo aan wax xoog ah lahayn markii uu arkay riyada, laakiin taabashadii saddexaad dabadeed ugu dambayntii waa la xoojiyaa. Waxaa loo xoojiyaa inuu garto waxa ku dhici doona dadka Ilaah maalmaha ugu dambeeya. Farriinta nebinnimada ee ku saabsan waxa ku dhici doona dadka Ilaah maalmaha ugu dambeeya waa farriinta lagu matalay masaalka tobanka bikradood.

Daanyeel wuxuu ku bilaabmaa isagoo aan xoog lahayn, waayo araggii muraayad-u-egga ee Masiixa ayaa ka reebay xoog, laakiin dhammaadka saddexda taabasho ayuu xooggaystaa, amarka

ahna “xoog yeelo, haa, xoog yeelo,” waa laba-laabid, taas oo calaamad u ah malaa’igta labaad ama imtixaanka labaad. Imtixaanka labaad waa imtixaanka macbudka, halkaas oo dadka Ilaah lagu xoojiyo inay ku dhawaaqaan farriinta Qayladii Habeenbadhka markii shirkii xerada Exeter uu dhammaado. Imtixaankaasuu waa imtixaanka macbudka halkaas oo dhagaxii madaxa, oo ahaa aasaaska iyo dhagaxii geeska, uu noqdo dhagaxa madaxa ee yaabka leh ee macbudka, sidaasna ku calaamadeeya dhammaystirkiisa. Daanyeel waxaa la xoojiyaa maalinta laba iyo labaatanaad, markuu rumaysad ku galo Meesha Ugu Quduusan. Markuu sidaas sameeyo, Jibriil baa taabta, dabadeed Masiix baa taabta, dabadeedna Jibriil baa mar kale taabta. Sidaas daraaddeed Daanyeel waa la xoojiyaa si uu farriinta ugu dhawaaqo Meesha Ugu Quduusan halkaas oo uu ku arko Masiixa oo u dhexeeya laba malaa’igood, meesha ku dhex taalla Meesha Ugu Quduusan ee Masiixu kaga jiro dhexda waa kursiga naxariista, iyadoo labada keruub ee daboolaya ay eegayaan sanduuqa axdiga oo ka iftiimaya nuurka ammaanta Shekiina ee Masiixa ku fadhiya carshigiisa. Aragtida Daanyeel toban waxaa si nebinnimo ah loogu habeeyey iyadoo Daanyeel eegayo ammaanta Masiixa sida Shekiina dusha carshiga kursiga naxariista, halka labada keruub ee daboolaya ay ku fiirinayaan sanduuqa axdiga!

Ka hor iidda buunanka Eliiyaah wuxuu ku andacoodaa in farriintiisa roobku ay tahay farriinta keliya ee roobka ee Rabbiga ka timid, wuxuuna soo bandhigaa wax sii sheegid gaadha gunaanadkeeda iyadoo la socota muujin caddaynaysa cidda ah ama aan ahayn rasuulka iyo waxa ah ama aan ahayn farriinta. Saddex sano iyo badh ka hor Karmel, boqor Axaab wuxuu raadinayay Eliiyaah, waayo waxaa jira xilli muran ah oo ka horreeya Karmel. Buur Karmel si fudud waa tijaabada lagu kala garto halkaas oo dabecaddu ku muuqato. Isla muddadaas taariikhda Millerite-ka waxay sidday isla markhaatigaas, maadaama kuwii farriinta necbaa ay kuwa aaminka ah ka xireen kaniisadaha, kuwii aaminka ahaana intaas ka dib waxay kiciyeen farriin dadka uga yeedhaysa inay ka soo baxaan dadkii hore ee axdiga ee dhacay oo la iska dhaafayay.

Butros wuxuu ku sugan yahay axdiga Axadda Bentakostiga isagoo ku dhawaaqaya farriintii Yoo’eel, taas oo ka dhigan in Butros uu ku dhawaaqayo isla farriintaas marka xilliga Qaylada Habeenbarka uu ka bilaabmo dhammaadka shirkii xerada Exeter, kaas oo billowday markii saadaashii Butros la saxay sida ay ahaayeen farriimihii Snow iyo Litch. Muran ayaa had iyo jeer ka horreeya rumoobidda saadaasha. Sidaa darteed muranku wuxuu bilaabmaa ka hor rumoobidda saadaasha.

Farriinta welwelka ku ridda Axaab, Yesebeel iyo nebiyadeeda, iyo Yuhuuddii muran-badnayd ee wakhtigii Masiixa, iyo Borotestaannadii dhacay ee taariikhda Millerite-ka, waxaa Butros u aqoonsaday kitaabka Yoo’eel. Ka hor imtixaanka saddexaad ee lagu garto oo lagu calaamadeeyo furidda dameerka, farriinta Butros waxaa weerara Adventism-ka La’odikiya, Butrosna wuxuu uga jawaabaa iska-caabbintaas isagoo caddeynaya in rasuulladu aanay sakhraansanayn; ee ay si fudud u yihiin rumoobidda saddexda cutub ee Yoo’eel. Saddexda cutub ee Yoo’eel waxay ku bilaabmaan cambaarayn kulul oo ka dhan ah Adventism-ka La’odikiya. Marka farriintu gaadho dhegaha kuwa ku sakhraansan cabbidda xooggan, way ka falcelin doonaan. Waxay Masiixa ka hor yimaaddeen intuu buurta ka soo degayay isagoo Yeruusaalem u socda, mar kalena waxay kaga hor yimaaddeen Yeruusaalem.

Dameerkii waa la furay, gelitaankuna wuu billowday; Yuhuuddii dood-badnayduna waxay rabaan in farriinta la aamusiiyo. Ciise wuu sii watay, dabadeedna wuu joogsaday oo u ooyay waqtiga tijaabada ee maalinta ugu dambaysa ee Adventism-ka. Markaas Yerusaaalem gudaheeda waxaa ka dhacay iska horimaad kale oo lala yeeshay Yuhuuddii doonaysay in dadku joojiyaan farriintooda. Markii qorraxdu dhacday maalintaas, waqtigii imtixaanka ee quruunta Yuhuudda wuxuu gaadhay tallaabo kale. Horumarka iska-caabbintu wuxuu sii socdaa ilaa dhimashada iskutallaabta, wuxuuna si dhab ah u bilaabmay sarakicintii Laasaros, taas oo calaamadisay imaatinka malaa'igta labaad iyo wakhtiga dib-u-dhaca.

“Beytaniya waxay Yerusaaalem ugu dhaweyd si ay warka soo sara kicintii Laasaros degdeg ugu gaadho magaalada. Basaasiin arkay mucjisadaas ayaa warqabadkiisii si dhaqso ah ugu gudbiyey taliyayaashii Yuhuudda, kuwaas oo si degdeg ah u hantiyey xaqiiqooyinka. Shirkii Sanhedriinka ayaa isla markiiba la isugu yeedhay si loo go'aamiyo waxa la yeelayo. Masiixu wuxuu markan si buuxda u muujiyey xukunkiisa dhimashada iyo qabriga. Mucjisadaas weynu waxay ahayd caddayntii ugu sarraysay ee Ilaah dadka u soo bandhigay oo muujinaysay inuu Wiilkiisa dunida ugu soo diray badbaadadooda. Waxay ahayd muujin awood rabbaani ah oo ku filan inay qanciso maskax kasta oo ku hoos jirta xukunka caqliga iyo damiirka iftiimay. Qaar badan oo arkay soo sara kicintii Laasaros ayaa loo horseeday inay rumaystaan Ciise. Laakiin nacaybkii wadaaddadu isaga u qabeen aad buu u sii xoogaystay. Waxay diideen dhammaan caddaymihii ka hooseeyey ee ilaahnimadiisa, waxaana keliya oo ka sii cadhoodsiyey mucjisadan cusub. Kuwii dhintay waxaa la soo sara kiciyey iftiinka buuxa ee maalinta dhexdeeda iyo hortii dad badan oo markhaatiyaal ah. Ma jirin xeelad waxaas oo kale sharxi karta ama caddayntaas meesha ka saari karta. Sababtaas aawadeed cadaawaddii wadaaddadu waxay noqotay mid ka dhimasho badan. Waxay ka go'naatay in ka badan sidii hore inay joojiyaan shuqulka Masiixa.”

“Sadduqiintii, in kasta oo aanay Masiixa raalli ka ahayn, haddana uma ay buuxin xumaan iyo nacayb isaga ku wajahan sida Farrisiintii. Necbaanoodu uma ay qadhaadhnayn sidaas oo kale. Laakiin hadda aad bay u argagaxeen. Iyagu ma ay rumaysnayn sarakicidda kuwii dhintay. Iyagoo soo bandhigaya waxa loogu yeedho cilmi, waxay ku doodeen in ay tahay wax aan suuragal ahayn in meyd dhintay dib loo soo nooleeyo. Laakiin dhowr eray oo Masiixa ka yimid ayaa aragtidoodii burburiyey. Waxaa loo muujiyey in ay jaahil ka yihiin Qorniinka iyo xoogga Ilaah labadaba. Ma ay arki karin wax suurtagal ah oo lagu tirtiro saamayntii mucjisadu ku reebtay dadka. Sidee baa dadka looga jeedin karay Kan ku guulaystay inuu qabrigii ka boobo kuwii dhintay? Warar been ah ayaa la faafiyey, laakiin mucjisada lama dafiri karin, mana ay garanayn sida loo baabi'iyey saamaynteeda. Ilaa waqtigaas Sadduqiintu ma ay dhiirrigelin qorshaha lagu dilayo Masiixa. Laakiin sarakiciddii Laasaros dabadeed waxay go'aansadeen in keliya dhimashadiisa lagu joojin karo cambaarayntiisa geesinnimada leh ee uu iyaga ku canaanayay.” The Desire of Ages, 537.

Dhimashadii Laasaros waxay calaamad u ahayd bilowgii afarta maalmood ee Ciise dib ugu dhacay. Dhimashadiisu waxay matalaysay imaatinka malaa'igti labaad, oo calaamadisa bilowga wakhtiga dib-u-dhaca. Sarakiciddiisu waxay calaamad u tahay sarakicidda labada markhaati 31-ka Diseembar, 2023, laba iyo labaatan sannadood ka dib 9/11. Sarakiciddiisu waxay calaamad u tahay

sarakicidda lafihii engegnaa ee Yexesqeel. Sarakiciddiisa waxaa tusaale ahaan loo sii muujiyey abuuristii Aadan, taas oo ka koobnayd bini-aadannimada, oo ay dhoobadu matalayso, oo lagu daray Ilaahnimada, oo ay neefta noloshu matalayso.

Wadaaddadii iyo taliyayaashii Yuhuuddu way necbaayeen Ciise; laakiin dad badan ayaa ku soo qulqulayay inay dhegaystaan erayadiisii xigmadda lahaa oo ay markhaati ka noqdaan shuqulladiisii xoogga badnaa. Dadku waxaa gilgilay xiise aad u qoto dheer, iyagoo welwel weyn ku raacayay Ciise si ay u maqlaan waxbaridda macallinkan yaabka leh. Kuwo badan oo taliyayaashii ka mid ahi way rumaysteen isaga, laakiin kuma ay dhicin inay qirtaan rumaysadkooda, waaba intaasoo sunagogga laga saaro. Wadaaddadii iyo waayeelladii waxay goosteen in wax la sameeyo si dadka dareenkooda looga jeediyo Ciise. Waxay ka cabsadeen in dadka oo dhammu ay isaga rumaystaan. Iyagu nabadgelyo uma ay arkin naftooda. Waa inay lumiyaan jagadooda ama ay Ciise dilaan. Oo ka dib markay isaga dilaan, weli waxaa jiri lahaa kuwa ah taallooyin nool oo xooggiisa ka marag kacaya. Ciise wuxuu Laasaros ka sara kiciyey kuwii dhintay, iyaguna waxay ka cabsadeen in haddii ay Ciise dilaan, Laasaros uu ka marag furo xooggiisa weyn. Dadku waxay u soo daadanayeen inay arkaan kii kuwii dhintay laga sara kiciyey, taliyayaashiina waxay goosteen inay Laasarosna dilaan, oo ay xamaasadda damiyaan. Markaasay dadka dib ugu jeedin lahaayeen caadooyinka iyo caqiidooyinka dadka, iyo bixinta meeltobnaadka reexaanta iyo rue-da, oo haddana saamayn ugu yeelan lahaayeen. Waxay ku heshiiyeen inay Ciise qabtaan marka uu keligiis yahay; waayo, haddii ay isku dayaan inay isaga ku qabtaan dhexda dad badan, marka dadku maskaxdoodu dhammaantood isaga ku mashquulsan tahay, waa la dhagxin lahaa.” Early Writings, 165.

18-kii Luulyo, 2020, labadii markhaati ee Muujintii waa la laayay, malaa’igtii labaadna way timid, waxaana soo gaadhay wakhtigii dib-u-dhaca. 31-kii Diseembar, 2023, waxaa bilaabmay habkii laba-tallaabo ahaa ee sarakicidda. Tallaabadii kowaad waxay ahayd aasaaska; tallaabadii labaadna waxay ahayd dhismaha macbudka oo lagu dul taagay aasaaska. Kaniisadda La’odikiya ee Adventist-ka Maalinta Toddobaad waxay necbayd farriinta tan iyo wakhtigii ay dhalatay sannadkii 1989, welina way neceb tahay. Hadda oo markhaatiyadii la necbaa, kuwaas oo ay u maleeyeen inay dhinteen, ay haddana nool yihiin; farriinta way sii necbaan doonaan in ka badan. Waxay ku doodi doonaan wax sii sheegiddii 18-kii Luulyo, 2020, iyagoo wata sun iyo qadhaadh la mid ah kii Yuhuuddu u qabeen sarakiciddii Laasaros. Taariikhda imtixaanka macbudka, Butros wuxuu kaga jawaabi doonaa eedaymahooda khaldan isagoo u tilmaamaya kitaabka Yoo’eel inuu yahay jawaabta beentooda oo dhan.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.